

herra Jonatan Gummeruksen maltillisuuden ja liikkeen vakiintumisen takia.

1880- luvun nälkävuodet vaikuttivat muuttoliikettä, jonka seurauksena Pyhäjoelle tullut lestadiolaisuus levisi edelleen varsin ihmeellisiäkin teitä. Viipurin eteläpuolelle

Koivistolle muutti Pyhäjokisia uskovaisia kalastajia, mm. **Erkki Vähäkarjaluohto, Erik Viirret** ja Raahesta muuttanut **Juhana Antinpoika Väänänen**. He toivat mukanaan uskon siemenen ja alkoivat järjestää seuroja. Alueelle muodostui 1900-luvun alkuun mennessä n. 100 hengen lestadiolaisseurakunta.

Herätyksen aikojen ilon jälkeen tulivat 1910- luvulla hajaannuksen ahdistavat ajat.

Ns. uudenherätyksen hajaannus jakoi myös Pyhäjoella lestadiolaisen liikkeen.

Uusherätys sai kannattajia erityisesti Yppärissä ja Pirttikoskella.

Toinen 1930- luvulla koettu hajaannus merkitsi sitä, että liike oli 40- luvulle tultaessa jakaantunut Pyhäjoella kolmeen lähes samansuuruiseen osaan. Paikkakunnan maallikkosaarnaajista mm. **Antti Grekula** kuului nykyisin rauhansanalaisuutena tunnettuun lestadiolaisuuntaan.

Vanhoillislestadiolaisuus järjestäytyi Pyhäjoella 1940- luvun lopulla ja 1950- luvun alussa kolmeksi Rauhanyhdistykseksi, jotka toimivat Yppärissä, Pirttikoskella ja

Pyhäjoen kirkonkylällä. Nyt olemme viettämässä juhlaa, joka muistuttaa meitä viidenkymmenen vuoden takaisesta ajasta ja vaiheesta lestadiolaisen liikkeen historiassa Pyhäjoella.

Rauhanyhdistyksen perustaminen ja toiminta

Pyhäjoen Rauhanyhdistys Ry:n perustamiskokous pidettiin **Erkki Sippalan** talossa 11 päivänä maaliskuuta 1951. Kokouksessa olivat paikalla seuraavat henkilöt: **Liisa Söderberg, Hilja Vehkala, Eino Tuikkala, Frans Tuuttila, Ida Kittilä, Vappu Viirret, Valtteri Rautio, Eila Polvi, Raili Toppari, Erkki Sippala, Aili Vainio, Marjukka Anttila, Matti Jaakkola, Sofia Hietala, Eeva Viirret, Sylvi Viirret, Alfred Limingoja, Lahja Sippala ja Edla Tuikkala.**

Kokouspöytäkirjan 3. pykälä kertoo: "Perustettavan yhdistyksen tarkoitusta ja toimintaa selosti Erkki Sippala, jonka johdosta käydyssä keskustelussa kävi ilmi yhdistyk-

sen tarpeellisuus ja päätettiin yksimielisesti perustaa paikallakunnalle Rauhanyhdistys". Säännöiksi hyväksyttiin SRK:n (Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistyksen) mallisäännöt, joissa yhdistyksen tarkoituksesta sanotaan seuraavaa: "Yhdistyksen tarkoituksena on herättää ja elvyttää kristillistä uskonelämää sekä yleensä edistää kristillissiveellisten elämäntapojen, kansanraittiuuden ja isänmaallisen mielen kansan keskuudessa."

Yhdistys merkittiin yhdistysrekisteriin 23.4. 1951 numerolla 57983.

Yhdistyksen ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Erkki Sippala ja sihteerinä Edla Tuikkala. Ensimmäiset ko-

kouspöytäkirjat käsittelevät mm. isojen seurojen järjestelyjä. Vuonna 1952 puheenjohtajaksi valittiin Eino Tuikkala ja sihteeriksi Sylvi Viirret. Eino Tuikkala hoitikin puheenjohtajan tehtäviä vuoteen 1976 saakka, 25 vuoden ajan. Muita puheenjohtajia ovat olleet **Antti Koskela, Antero Kallio, Martti Nuorala, Arvi Savukoski** ja nykyinen **Timo Impola.**

Pitkäaikaisia yhdistyksen sihteereitä ovat olleet Antti Hautamäki ja Juha Niemi.

50- ja 60- lukujen toimintaan kuului seurajärjestelyjen lisäksi ompeluseuratoiminnan käynnistyminen, jäsenhankinta sivukyliltä ja SRK:n lehtien tilaaminen mm. vanhain-

kotiin. Vuosittain järjestettiin n.s. isot seurat joihin liittyi ehtoollisen vietto.

Oman toimitalon rakentaminen nousi esille vuosikokouksessa 1979, jolloin johtokunta valtuutettiin selvittämään tonttikysymystä. 10.9.1979 rakennustoimikunta kävi ensimmäistä kertaa tutustumassa tähän tonttiin. Mukana olivat **Arvi Savukoski, Martti Nuorala, Tauno Kopisto, Antero Kallio ja Antti Hautamäki.** Toimikuntaan kuuluivat myös **Aino Haapakangas, Reino Kittilä ja Lauri Ojala.**

Rakennushankkeeseen sisältyi mittava vapaaehtoisen työn määrä. Yhteinen päämäärä innosti jäsenistöä myy-

jäisten järjestämisessä ja taloissa rakennustyömaalla. Kahdeksankymmentälukua voidaan syystä pitää rakentamisen vuosikymmenenä Pyhäjoen Rauhanyhdistyksen historiassa. Rakentamisponnistelut huipentuivat oman toimitalon avajaisiin 6.2.1983

Tällä hetkellä Pyhäjoen kunnan alueella toimii vain yksi Rauhanyhdistys. Lakkautettujen Yppärin ja Pirttikosken rauhanyhdistysten jäsenet kuuluvat nyt juhlaa viettävän yhdistyksen noin 140- henkiseen jäsenjoukkoon.

Yhdistyksen ensimmäiseksi sananpalvelijaksi asetettiin Martti Nuorala vuonna 1982. Nykyisin Pyhäjoella on kolme paikallista saarnaajaa: **Matti Pakkala, Jouko Piilola ja Eero Pisilä.** 90- lukua voidaankin pitää vilkkaan ja vakiintuneen toiminnan aikana.

Toiminnan ydin on edelleen sama kuin herätyksen alkuaikoina: seurat, joissa luetaan ja selitetään Jumalan Sanaa. Seuroihin on kaikilla vapaa pääsy. Vanhoillislestadiolaisuus on tukevasti luterilaisen kirkon piirissä toimiva herätysliike, joka kutsuu vieläkin omistamaan peltoon kätettyä aarretta. Rauhanyhdistyksen nimi juontaa Jeesuksen sanoihin: "Minun rauhani minä jätän teille".

Pyydämme, että Jumala siunaisi edelleenkin kylvötyönsä tällä paikkakunnalla.

Eero Pisilä
Lähteet: **Seppo Lohi / Pohjolan Kristillisyy**

Pyhäjoen Rauhanyhdistys Ry:n arkistot

Väkeä rauhanyhdistyksen avajaisissa.